

Г. ФИЛИПОВ
ЗЛАТОКОСАТА ЦАРКИНЯ

chitanka.info

Имало едно време една царска дъщеря. Тя била дивна хубавица. Като златна вълна блестяла русата ѝ коса и достигала до петите ѝ. Затова всички я наричали златокосата царкиня.

В съседно царство царувал млад цар, красив и богат. Чул той да говорят за хубостта на златокосата царкиня и макар да не я бил виждал, силно я обикнал. Често, като мислел за нея, забравял да спи и да яде.

Решил царят да изпрати пратеник и да поиска ръката на златокосата царкиня.

В златна колесница, с повече от сто прислужника се отправил царският пратеник да склони и доведе царкинята.

Всички придворни в двореца говорели само за сватбата. Царят вярвал, че златокосата царкиня ще се омъжи за него. Затова заповядал да приготвят разкошно облекло и златна покъщнина.

В това време пратеникът пристигнал в палата на златокосата царкиня и предал желанието на своя господар.

Царкинята студено отговорила:

— Благодаря за любезното предложение, но кажете на вашия цар, че не мисля още да се омъжвам.

Пратеникът напуснал натъжен палата на царкинята, като върнал и всички скъпоценни подаръци, които носел от страна на своя господар.

В столицата го чакало мало и голямо. Всички навели глава, като го видели да се връща без златокосата царкиня, а царят се разплакал като дете.

В царския дворец живеел млад момък, пръв по хубост и ум в цялото царство. Той бил красив като слънце и очарователен като пролетна утрин. Всички го обичали и всички Светозар го наричали. Само завистниците го гледали с лошо око, защото царят го обсипвал с големи милости и му доверявал всичките си тайни.

Когато придворните укорявали пратеника, че не изпълнил както трябва царската поръка, Светозар рекъл:

— Ако царят бе изпратил мене за златокосата царкиня, тя сигурно щеше да дойде в нашата столица.

Завистниците само това чакали и веднага отишли при царя.

— Вие не знаете, господарю, какво каза преди малко Светозар — рекли те. Ако той бил пратеникът, златокосата царкиня щяла да дойде

с него. Той иска да мине за по-красив от нашия очарователен цар. Той се смята за толкова хубав, че щом го види златокосата царкиня, веднага ще тръгне подире му.

Царят викнал разгневен:

— Ха, ха! Този приятел е дръзнал да ми се надсмива и да се мисли по-красив от мен! Нека още сега да бъде хвърлен в тъмната кула и нека там умре от глад!

Царската заповед била изпълнена. Светозар бил хвърлен в тъмницата и осъден да умре от глад. Куп мръсна слама му служела за легло, а от малкото изворче, що течало под кулата, разквасвал пресъхналата си уста...

Един ден Светозар въздъхнал и си казал с висок глас: „Защо е разгневен толкова царят? Няма нито един поданик в цялото царство, който да му е по-верен от мен. С нищо не съм прегрешил пред него.“

Тъкмо по това време царят минавал край кулата и като чул гласа на момъка се спрял. Придворните, които били с него и мразели Светозар, се опитали да го отклонят и да го заведат по-далеч от кулата.

— Нищо забавно няма тук, царю — рекли те. — Един злодей оплаква дните си.

Ала царят им казал:

— Оставете ме! Искам да го изслушам!

Царят чул тъжните думи на момъка и сълзи изпълнили очите му. Той отворил вратата на кулата и повикал младия затворник. Светозар паднал в краката на своя господар и рекъл:

— Какво сторих, царю, та ме наказвате толкова строго?

— Ти си се надсмивал над мене и над моя пратеник. Казвал си, че ако тебе съм бил пратил на негово място, златокосата царкиня щяла да се съгласи да дойде в нашето царство.

— Истина е, господарю! Аз щях тъй да опиша пред нея вашата красота и доброто ви сърце, че тя тозчас щеше да стане наша царица — отговорил Светозар.

Царят разбрал, че несправедливо е наказал момъка. Той изгледал накриво придворните, които говорили лошо за него и завел Светозар в двореца. Заповядал да го нахранят добре, после го повикал и му казал:

— Светозаре, аз още обичам златокосата царкиня, ала не зная как бих могъл да я склоня да се омъжи за мене. Искам да те изпратя при нея и дано ти я придумаш да дойде.

— Вашата воля е закон за мене, господарю! — рекъл Светозар.
— Дайте ми само един добър кон и вашето царско писмо.

Царят го прегърнал.

Рано сутринта Светозар яхнал коня и се отправил към златокосата царкиня.

Пътят му минавал край голяма река. Във водата се оглеждали клоните на върби и стройни тополи. Изведнъж конят се спрял, вдигнал глава, наострил уши и не искал да пристъпи. Светозар погледнал пред коня и видял в тревата златен шаран. С разтворени хриле той чакал сетния си час на сухия бряг. Момъкът се смилил над него, взел го и го пуснал в реката. Щом усетил свежа вода, шаранът оживял и радостно се спуснал към дъното на реката. После изплувал до самия бряг и проговорил:

— Светозаре, никога няма да забравя, че ти спаси живота ми! Ще ти се отплатя!

Светозар продължил пътя си. При една скала видял орел да гони един гарван. Малко оставало да го сграбчи с ноктите си. „Ето как силните погубват слабите — рекъл си момъкът. — Защо този орел иска да разкъса безпомощния гарван?“ И той вдигнал своя лък. Избръмчала острата стрела и орелът паднал пронизан на земята. Гарванът кацнал на близкото дърво и продумал с човешки глас:

— Светозаре, без теб щях да бъда погубен! Ти ме спаси. Дано намеря с какво да си се отплатя!

Момъкът продължил пътя си и призори минал през обширна гора.

Изведнъж чул отчаян птичи глас и тръгнал към него. Скоро намерил бухал, омотан в мрежа. „Колко са немилостиви хората! — си казал той. — Какво им правят невинните птици, та ги погубват.“ Извадил ножчето си и прерязал мрежата. Бухалът литнал на воля и проговорил:

— От сърце ти благодаря, Светозаре! Никога няма да забравя добрината ти!

Като стигнал в столицата на златокосата царкиня, момъкът облякъл скъпи дрехи, препасал златовезан пояс, сложил болярска шапка, чиито пера се развявали като гривата на белия му кон, взел в ръка кошничка с красиво кученце, което бил купил по пътя и се отправил към палата.

Пазачите ниско му се поклонили и отишли да известят златокосата царкиня, че Светозар, пратеник на царя от съседното царство, иска да я види.

Като чула името му златокосата царкиня казала:

— Ето едно хубаво име. Навярно е хубавец той пратеник и всички трябва да го харесват.

— Така е, царкиньо — отвърнали й придворните дами. — Ние го видяхме от прозореца на стаята и забравихме за работата си.

— Добре тогава, — казала царкинята — нека ми донесат бялата рокля с най-хубавата бродерия! Нека по-добре от всеки друг път срещат косите ми! Искам да ми направят нов венец от свежи цветя! Да ми приготвят златните пантофки и ветрилото с блестящи диаманти! Нека с пурпур и злато украсят стаята и моя трон! Искам този момък навсякъде да разказва за златокосата царкиня!

Когато Светозар застанал пред царкинята, той останал смаян от нейната хубост. В началото не можел дума да продума, но скоро се опомнил и така сладко заговорил, че всички придворни дами повярвали, че златокосата царкиня ще склони да тръгне с него.

— Аз чакам едничката ви дума, царкиньо! — казал Светозар. — Сърцето ви е златно и няма да обречете на нови мъки и страдания моя господар!

— Убедителни са думите ти, любезни Светозаре — отвърнала царкинята. — По-скоро бих тръгнала с тебе, отколкото подир всеки друг, ала слушай какво: преди време се разхождах край реката, поисках да сваля ръкавицата си и най-хубавият ми пръстен се изхлузи от пръста и падна във водата. Аз ценя този пръстен повече от моето царство и затова се захлех да не чувам нито дума за женитба, докато пратеникът на моя бъдещ съпруг не ми го донесе. Видя ли какво ти предстои?! Девет дни и девет нощи да ме молиш, пак няма да ме придумаш да наруша дадената клетва!

Светозар останал смаян от този отговор.

Поклонил се на царкинята и й поднесъл кошничката с красивото кученце, но тя отказала да приеме подаръка.

— Остави подаръците, — казала тя — а помисли за това, което ти предстои да извършиш.

Светозар се прибрал натъжен в странноприемницата, където бил отседнал и си легнал, без да вечеря. Не хапнало нищо и малкото

кученце, а свило до него пухкавото си телце. Момъкът не могъл да заспи и все въздишал: „Кой би могъл да намери пръстен, паднал преди време в голямата река? — мислел си той. — Не е ли лудост да се залови човек за такава работа? Царкинята иска невъзможното.“

Кученцето се опитало да го утеши:

— Не се отчайвай, господарю — казало му то. — Ти си много добър и щастието ще ти помогне.

Светозар го потупал с ръка по главата и нищо не отговорил. Най-после заспал. Когато призори отворил очи, кученцето му казало:

— Господарю, облечи се и хайде да излезем!

Светозар станал, облякъл се и излязъл в градината. Неусетно стигнал до реката. Разхождал се по брега и мислел какво да направи. Изведнъж чул, че някой го вика:

— Светозаре! Светозаре!

Огледал се, но никого не видял. Помислил, че сънува.

— Светозаре! Светозаре! — повторил същия глас.

— Кой ме вика? — попитал момъкът.

Кученцето втренчило очи във водата и казало:

— Кълна се, че това, което виждам, е златен шаран.

В миг златният шаран изплувал над водата и рекъл:

— Светозаре, аз помня, че ти ми спаси живота! Вземи сега за отплата пръстена на златокосата царкиня!

Светозар се навел и взел пръстена от устата на шарана, благодарил му и отишъл направо в двореца при царкинята.

Бедният момък! — помислила си тя. — Той иде, за да се сбогува. Размислил е, че е невъзможно това, що искам от него и е решил да се върне при своя господар.

Влязъл Светозар, подал и пръстена и рекъл:

— Светла царкиньо, аз изпълних вашата заповед. Ще се съгласите ли сега да се омъжите за моя господар?

Царкинята смаяно погледнала пръстена, помислила, че сънува и рекла:

— Драги Светозаре, сигурно някоя фея ти помага!

Момъкът отговорил:

— Не познавам нито една фея, царкиньо, но положих всички усилия да намеря пръстена.

Тогава царкинята казала:

— Щом у теб има толкова добра воля, трябва да ми направиш още една услуга иначе няма да се омъжа. В съседното царство има един царски син на име Горолом, който също иска да се ожени за мене. Дори ме заплаши, че ще опустоши цялото ми царство, ако откажа. Но аз не мога да приема предложението му, защото той е великан и е по-висок от най-високата кула в царството. Изяжда човек, както лъв изяжда мишка. Когато говори високо, ония, които са пред него оглушават. Не престава да преследва и избива безмилостно моите поданици. Затова ти трябва да го победиш.

Светозар изтръпнал и стоял дълго време като замаян. Сетне проговорил:

— Добре, царкиньо! Ще изляза срещу Горолом. Зная, че ще бъда победен, но ще загина с чест.

Царкинята се учудила на неговата смелост и дори се опитала да го разубеди да не отива на явна смърт. Момъкът не я послушал, а взел оръжието си, яхнал белия кон, взел и кошничката с малкото кученце и се отправил към царството на великана Горолом. Когато срещнал по пътя все разпитвал за страшния царски син. Всички му казвали, че той е чудовище, до което никой не смеел да се приближи. Колкото повече приближавал, толкова по-голям страх го обземал. Кученцето го успокоявало:

— Мили ми господарю, докато вие се биете с великана, аз ще го ухапя за крака. Той ще се наведе, за да ме прогони и тогава вие ще го убиете!

Най-после доближили двореца на Горолом. Всички пътища били покрити с човешки кости. Светозар видял великана да минава през една гора. Главата му се извисявала над дърветата, далеко се разнасял гръмовният му глас:

*Зъбите ми са готови —
де са жертвите ми нови?
Диря аз човешка кръв
да наситя мойта стръв.*

Светозар му отговорил:

*Ела! Светозар те чака,
твоите зъби да разтрака!
Людоедската ти стръв
ще насити с твойта кръв!*

Горолом чул тия думи, озърнал се и видял момъка с меч в ръка. Той вдигнал разярен боздугана си, ала в този миг един гарван се спуснал от небето и изкълвал и двете му очи. Кръвта бликнала и обляла лицето на Горолом, а той отчаяно затропал и замахал с ръце. Съборил всички дървета наоколо. Светозар успял да му нанесе много рани с меча си и великанът, облян в кръв, паднал на земята и издъхнал.

Тогава от близкото дърво се обадил гарванът:

— Светозаре, ти спаси живота ми от хищния орел. Дойде ред и аз да ти се отплатя.

Светозар отговорил:

— До гроб съм ти задължен, гарване! Никога няма да забравя това, което направи за мене!

Момъкът взел пръстена на великана Горолом, яхнал коня и полетял към палата на златокосата царкиня.

Когато пристигнал в града мало и голямо се втурнало след него с викове:

— Да живее юначния Светозар! Той уби най-страшното чудовище!

Царкинята чула врявата, ала не посмяла да попита какво става навън. Мислела, че ще ѝ съобщят за гибелта на младия пратеник. Ала след малко Светозар, жив и здрав се поклонил пред нея, показал ѝ пръстена на великана и рекъл:

— Царкиньо, вашият неприятел е мъртъв вече. Надявам се, че сега ще се омъжите за моя господар.

— Напротив — отвърнала златокосата царкиня, — ще отхвърля предложението му, ако ти не ми донесеш вода от змеювата пещера. Тя е наблизко. Пазят я два змея. Огън бълва от устата и очите им и не пускат никого в пещерата. Грамадна дупка, пълна със змии и гущери зее сред пещерата. На дъното на дупката протича изворът на младостта и красотата. Този, който се измие с чудодейната вода, ако е красив, никога не погрознява, ако е грозен — красив става. Ако е млад —

вечно такъв остава, ако е стар, на млад веднага се преобразява. От тая вода искам да ми донесеш!

— О, вие сте тъй красива, царкиньо, че нямате нужда от тази вода! — отвърнал Светозар. — Ала щом искате да умра, ще изпълня и това ваше желание!...

Царкинята останала непреклонна и момъкът тръгнал заедно с кученцето да търси извора на хубостта. Всички, които го срещали по пътя казвали:

— Жалко е да гледаш толкова млад и хубав момък да отива на явна смърт!

Светозар мълчаливо вървял по пътя и така стигнал до върха на една планина. Седнал да си почине. Пуснал коня да си пасе и оставил кученцето да тича наоколо. Знаел, че пещерата е наблизо и се озъртал на всички страни, за да я види. Най-после забелязал една черна скала. От скалата излизал гъст дим. След малко видял единия змей с огнена уста. Тялото му било жълто-зелено, ноктите му били огромни, а дългата му опашка правела повече от сто завоя. Когато кученцето видяло змея не знаело къде да се скрие от страх. Светозар изтеглил меч си и извадил малкото шишенце, което му била дала царкинята, за да налее от водата на хубостта и рекъл на кученцето:

— Дните ми са преброени. Никога не ще мога да взема от вълшебната вода, пазена от огнените змейове. Като умра, ти напълни това шишенце с моята кръв и го отнеси на златокосата царкиня. После иди при моя господар и всичко му разкажи!

Като казал това, Светозар чул, че някой го вика:

— Светозаре! Светозаре!

— Кой ме вика? — попитал той.

В хралупата на едно старо дърво видял бухала, който му казал:

— Светозаре, ти ме избави от мрежата на ловците и спаси живота ми. Сега дойде време да ти се отплатя. Дай ми малкото шишенце. Аз зная всички пътища в пещерата и ще ти донеса от водата на хубостта.

Светозар му дал шишенцето и бухалът влязъл в пещерата. Скоро се върнал с пълното шишенце. Светозар му благодарил от все сърце и тръгнал към столицата на златокосата царкиня.

Като пристигнал в двореца, момъкът дал шишенцето с чудотворната вода на царкинята. Тя нямало какво повече да иска,

пригответила се за път и тръгнала с него за царството на бъдещия си съпруг. По пътя златокосата царкиня казала на Светозар:

— Да би искал, цар бих те направила. Тогава можехме завинаги да останем в моето царство.

Светозар ѝ отвърнал:

— Не бих направил това за всичките царства на земята, царкиньо, макар, че сте и от слънцето по-хубава! Не искам моят господар да страда отново.

Вървели, вървели, стигнали столицата. Младият цар тържествено посрещнал златокосата царкиня. Поднесъл ѝ най-красивите подаръци и с голяма радост се оженил за нея. Ала царицата тайно обичала Светозар. Само пред него бивала весела и доволна не преставала да го хвали:

— Никога не бих дошла тук без Светозар — казвала тя на царя. — Той извърши толкова подвизи за мене! Трябва много да му благодарите! Той ми донесе и шишенце с чудотворната вода на красотата. Никога няма да остареея, нито пък ще погрознея!

Лошите завистници, като чули думите на царицата, веднага отишли при царя и му рекли:

— Внимавайте, царю честити! Царицата обича Светозар. Тя нито спи, нито яде от обич. Навсякъде само за него говори.

— Наистина! — отвърнал царят. — И аз съм забелязал. Нека го оковат във вериги и да го хвърлят в тъмницата!

Изпълнили царската заповед. Хвърлили Светозар отново в тъмницата. Всички в двореца го забравили. Той виждал само тъмничаря, който му хвърлял късче хляб през една дупка и му наливал вода в пръстена паница. Само малкото кученце не го забравило и идвало често да го утешава. Съобщавало му всичко, що ставало в двореца.

Когато царицата узнала за участта на Светозар, паднала на колене пред царя и със сълзи на очи го замолила да пусне на свобода невинния момък. Но колкото повече го молела, толкова повече царят се разгневявал, защото виждал, че тя наистина обича Светозар. Царят си мислел, че не е достатъчно красив, за да заслужи любовта на царицата и решил да се измие с водата на красотата, та дано тя го обикне.

Шишенцето с водата стояло върху камината в стаята на царицата. Тя го сложила там, за да може по-често да го вижда, но

веднъж една от слугините го бутнала и то се строшило. Слугинята се уплашила и като се чудила какво да стори, си спомнила, че в царската стая била виждала подобно шишенце, пълно с прозрачна течност, също като водата на красотата. Тя незабелязано взела шишенцето и го сложила на мястото на счупеното. Но водата, която била в стаята на царя, служела за умъртвяване на князете и болярите, когато извършели престъпление. Вместо да им отсичат главите, напръсквали им лицата с тая вода, те заспивали и скоро умирали.

Една вечер царят взел шишенцето от стаята на царицата и напръскал лицето си. Заспал веднага и повече не се събудил.

Малкото кученце, щом научило за смъртта на царя, веднага съобщило на Светозар. Момъкът го помолил да отиде при царицата и да ѝ напомни за нещастния затворник. Кученцето се промъкнало между навалищата, която се била събрала по случай смъртта на царя, приближило до царицата и казало:

— Милостива царице, не забравяй бедния Светозар!

Царицата мълчаливо излязла от палата и отишла в затвора. Свалила оковите от ръцете и краката на Светозар, сложила му златна корона на главата, метнала му царска мантия върху плещите, протегнала му ръка и казала:

— Вземи ръката ми заедно с царската корона, Светозаре!

Момъкът паднал в краката ѝ и от сърце благодарил.

Всички добри хора в царството се зарадвали, като узнали, че Светозар ще им стане цар. Вдигнали голяма сватба.

Новият цар и златокосата царица царували дълги години и били весели, щастливи и доволни.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.